

5' 2010 [19]

Всеукраїнський науково-виробничий журнал

ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

Засновник журналу:
Тернопільський інститут
агропромислового виробництва
НААН (ТІ АПВ НААН)

Головний редактор:
Стельмашук А.М.,
д.е.н., професор

Відповідальний секретар:
Саснюк М.Г., к.е.н., доцент,
заступник директора з наукової
роботи ТІ АПВ НААН

Редакційна колегія:

I. Економічні науки:

Балашок І.Ф., д.е.н., проф.
Березівський П.С., д.е.н., проф.
Дудар Т.Г., д.е.н., проф., член-кор.
УААН
Дусановський С.Л., д.е.н., проф.
Калінчик М.В., д.е.н., ст.н.с.
Лайко П.О., д.е.н., проф.
Малік М.Й., д.е.н., проф., академік
УААН
Олексюк О.С., д.е.н., проф.
Пархомець М.К., д.е.н., проф.
Хомин П.Я., д.е.н., проф.

II. Сільськогосподарські науки:

Гевко Р.Б., д.т.н., проф.
Бащенко Г.В., д.с.-г.н., акад. УААН
Дроник Г.В., д.б.н., член-кор. УААН
Заришняк А.С., д.с.-г.н., проф.
Іващенко О.О., д.с.-г.н., проф.
Ермайтраут Е.Р., д.с.-г.н., проф.
Кваша В.І., д.с.-г.н., проф.
Петриненко В.Ф., д.с.-г.н., проф.
Півторак Я.І., д.с.-г.н., проф.
Ратич І.Б., д.с.-г.н., проф.
Саблук В.Т., д.с.-г.н., проф.
Седіло Г.М., д.с.-г.н.
Щербатий З.Є., д.с.-г.н., проф.

Наукові редактори:

Бядковська Г.Д., к.е.н., ст.н.с.
Палох М.С., к.е.н., доцент
Пуцентейло П.Р., к.е.н., доцент
Сава А.П., к.е.н.
Савчук О.І., к.с.-г.н., ст.н.с.
Цуп В.І., к.с.-г.н., ст.н.с.
Шлійко А.В., к.с.-г.н., доцент
Ящук Т.С., к.с.-г.н., ст.н.с.

ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

**Всеукраїнський науково-виробничий
журнал**

5'2010 (19)

ЗМІСТ

I. Стратегія інноваційного розвитку аграрної економіки	
Жаворонкова Г.В., Жаворонков В.О. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА В РЕГІОНІ	3
Ляшенко О.М. КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ТА ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ: КАТЕГОРІЇ ТА МЕТОДИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	8
Бондар О.В. МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	13
Ігнат'єва Т.Г. ВИРОБНИЦТВО БІОГАЗУ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	19
Кошова Л.М., Мерефа А.С. МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИРОБНИЦТВО ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТОЇ ПРОДУКЦІЇ ПП „АГРОЕКОЛОГІЯ“	23
II. Підприємництво і менеджмент	
Біттер О.А., Малецька О.І. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	27
Сагайдак Р.А. КОНТРОЛЬ ЯК ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ ТА ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ	31
Домбровська Н.Р. СИСТЕМА ЗБАЛАНСОВАНИХ ПОКАЗНИКІВ ЯК ЗАСІБ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА	35
Валінкевич Н.В. ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ СИРОВИННОЇ БАЗИ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ	38
Стасів О.Ф. РЕФОРМУВАННЯ ФОРМ ГОСПОДАРЮВАННЯ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	41
Федорюк М.Д., Дубель І.В. ОСОБЛИВОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА У ГОСПОДАРСЬКИХ ФОРМУВАННЯХ ЗАКАРПАТТЯ	44
Височанська Л.Й. ОСОБЛИВОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КОНЕЙ У ГОСПОДАРСТВАХ УСІХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ ІВАНО-ФРАНКІВЩИНИ	48
Скорук О.В. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	51
Киричок О.В. НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТА ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	54
III. Конкурентоздатність продукції і підприємств	
Стельмашук А.М. СТАНОВЛЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТВАРИНИЦЬКО ПРОДУКТОВОГО КОМПЛЕКСУ	57
Тимош І.М. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА	62
Звєнчакіна В. Ю. ОСНОВНІ ПІДХОДИ З УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	66
Король В.С. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРСПЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ	71
Гвоздей Н.І. ФІНАНСОВИЙ ПЛАН ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	74
Калинка Л.Є. ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ СКОТАРСТВА В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ	79
Елістратова Ю.О. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЇЇ СКЛАДОВІ НА МАКРО- ТА МІКРОРІВНЯХ	81
Дудар О.Т. ПОРІВНЯЛЬНИЙ МАРЖИНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ЗА ОРГАНІЧНОЮ ТА ІНТЕНСИВНОЮ ТЕХНОЛОГІЯМИ	86
IV. Економічна діагностика підприємства	
Пушкар М.С. СТВОРЕННЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА ПОТРЕБИ РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА	92
Костецький Я.І. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЖИТЛОВИХ УМОВ РЕГІОНУ	97
Михалевич С.Г. ПЕРВИННИЙ ОБЛІК НАДХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ	99
Андрейцева І.А. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИБОРУ АУДИТОРСЬКОГО ВИСНОВКУ	102
Довбуш А.В. СУТНІСТЬ ТА ПРИНЦИПИ СТРАТЕГІЧНОГО ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ..	106
Васильєва Л.М., Бондарчук Н.В., Павлова Г.Є. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	108
Проскуріна Н.М. АУДИТОРСЬКІ ПРОЦЕДУРИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ДІЮЧОГО ПІДПРИЄМСТВА	111
Гуменюк О.О. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ЗВІТАМИ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	114

Літературний редактор:

Дубас Л.М.

Рекомендовано до друку Вченою радою Тернопільського інституту агропромислового виробництва УААН, протокол № 10 від 22.11. 2010 р.

Виходить раз на квартал

Регстраційне посвідчення Серія КВ № 11715-586Р від 08.08.2006 р.

Затверджено:

Постановою Президії ВАК України від 14 червня 2007р. №1-05/6 як наукове фахове видання України

Постановою Президії ВАК України від 10 березня 2010р. № 1-05/2 як наукове фахове видання України

Підписано до друку 29.11.2010 р.

Формат 70x108/16. Папір офсетний.
Друк офсетний.
Ум. друк арк. 28,2

Тираж 300 прим.

Віддруковано з готових діапозитивів в СМП «ТАІП» вул. Чернівецька, 44 б, м. Тернопіль, 46000 тел. 38(0352) 52-75-00; 38(0352) 52-61-61

Стецьмащук Ю.А. ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬНОЇ СИСТЕМИ.....	119
Чорний В.С. РЕЙТИНГОВЕ ОЦІНЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ І ДЕМОГРАФІЧНИХ УМОВ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	123
Лукава І.М. НОРМАТИВНИЙ МЕТОД ОБЛІКУ ЯК ЗАСІБ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ.....	126
Гудак В.В. ДОХІДНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ.....	131
V. Управління інноваційно – інвестиційною діяльністю	
Нестерчук Ю.О. РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО АПК ТА ФОРМУВАННЯ НОВИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ВЗАЄМОДІЙ У НЬОМУ.....	135
Капітанець Ю.О. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.....	141
Докучаєв О.А. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ КЕРІВНОЇ СИСТЕМИ.....	145
Харчишина О.В. ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	147
Макарчук О.Г. ВИРОБНИЦТВО БІОДИЗЕЛЬНОГО ПАЛЬНОГО В УКРАЇНІ.....	150
Павлик В.П. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	154
Яремко С.А., Маньківська М.Л., Шафрієва С.Г. ВИЗНАЧЕННЯ НАПРЯМКІВ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	160
Погребняк І.І. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ВИРОБНИЦТВІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	163
Русняк М.М., Дем'ян Я.Ю. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЄВРОРЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ	167
Гнатенко Є.П. ОПТИМІЗАЦІЯ ОБСЯГУ ВИРОБНИЦТВА ТА СТІЙКЕ ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	170
VI. Маркетинг і ціноутворення	
Пархомець М.К., Горлачук О.А. ВИРОБНИЧІ ВИТРАТИ І ФОРМУВАННЯ ЦІН НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКУ ПРОДУКЦІЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	174
Віннікова І.І., Марчук С.В. МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЦІН І ТАРИФІВ НА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ.....	178
Дудар В.Т. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ.....	181
Бурковська А.В., Білоус М.М. ЦІНОУТВОРЕННЯ ТА ЦІНОВА ПОЛІТИКА ЯК ФАКТОР СТАБІЛІЗАЦІЇ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ АПК МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	184
Андрюхна Є.В. РОЛЬ МАРКЕТИНГОВОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННІ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	187
Савчук Т.В. КОНЦЕПУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ВІДМІННОСТЕЙ МІЖ ВАРТІСТЮ І ЦІНОЮ КАПІТАЛУ.....	191
Дубель А.В. ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ РІПАКУ ТА ПРОДУКТІВ ЙОГО ПЕРЕРОБКИ.....	194
VII. Фінансово-кредитна політика	
Ареф'єва О.В., Бодрецький М.В. ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ПОЗИЧКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ.....	199
Мамонова Г.В., Вербицька Ю.М. ПОРТФЕЛЬНЕ ІНВЕСТУВАННЯ: ЗАДАЧА ОПТИМІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ.....	207
Гуменюк О.Г. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ІНТЕГРАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ ФІНАНСОВИЙ ПРОСТІР.....	212
Перетятко Л.А. ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ЛІЗИНГОВОЇ КОМПАНІЇ.....	216
Бруханський Р.Ф. ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАРАХУВАННЯ І ВИПЛАТИ ДИВІДЕНДІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ.....	220
Ярошенко А.С. ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО РИНКУ.....	224
Опанасенко М.Ю. ВАЛЮТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ В КОНТЕКСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО КАПІТАЛУ.....	228
Шмир І.П. УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТИФІКАЦІЇ ЧЕРЕЗ ПОДАТОК З ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	232
VIII. Державне регулювання	
Яцишина І.В. ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ В ЕКОНОМІЧНІЙ ТЕОРІЇ.....	238
Беседа О.Л., Чернецька О.В. ОРЕНДА ЗЕМЛІ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	243
Кондратенко Н.О. ОСОБЛИВОСТІ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ У РЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ.....	247
Зарицька Л.Г. ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАЙНЯТОСТІ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ	251
Воробилова К.О., Кухтій Л.П. ЦИКЛИ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ВИНИКНЕННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ.....	254
Унгурян В.Я. СТРАТЕГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	259
АНОТАЦІЇ.....	264
АННОТАЦИИ.....	274
ANNOTATION.....	285

асті / М. К. Пархомець // Невідкладні заходи із завершення реформування АПК і зростання його активності шляхом трансферу інновацій : збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції 22 травня 2008 р. частина 1. – Тернопіль : ТІ АПВ УААН, 2008. – С. 134 – 140.

10. Посібник по реформуванню сільськогосподарських та переробних підприємств. 2-е овлене видання. - К. : ІАЕ УААН, 2005. - 633 с.

11. Саблук П. Т. Аграрна економіка і політика в Україні: підсумки минулого і погляд в майбутнє / Саблук - К. : ІАЕ УААН, 2004. - Т. 1. - 430 с.

12. Юрчишин В. В. Аграрні перетворення в Україні: не безальтернативний погляд на проблему / В Юрчишин. - К. : ІАЕ УААН, 2003. - 65 с

Русняк М.М.,
аспірант
Дем'ян Я.Ю.,
аспірант*,

Закарпатський інститут АПВ НААНУ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЄВРОРЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

Постановка проблеми. Дослідження розвитку транскордонного співробітництва України представляє значний науковий і практичний інтерес у контексті динамічного включення нашої держави міжнародні економічні зв'язки та загальноєвропейську економічну інтеграцію. На сучасному етапі розвитку транскордонного співробітництва регіональна політика ЄС перейшла від співробітництва за рамками транскордонними угодами до співробітництва в рамках єврорегіонів. Створення єврорегіонів поглиблює євроінтеграційні процеси, а розробки концепцій спільного розвитку транскордонних регіонів сприяють узгодженню розвитку суміжних прикордонних територій сусідніх країн. Таким чином, з метою виявлення спільних проблем і пошуку ефективних шляхів їх вирішення залишається необхідність системного дослідження теоретичних основ євро-регіонального співробітництва України та Польщі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням українсько-польського євро-регіонального, транскордонного та міжрегіонального співробітництва присвячені праці (монографії, посібники, наукові статті, соціологічні розвідки) українських вчених: Мікули Н., Кіш Є., Ілько І., Бондел М., Палінчака М., Луцишин В., Шолох Ю., Диниса Г., Дербака В., Сюсько І.М., Устича І. Прискіпливо вивчається євро-регіональне співробітництво у Польщі. Праці Г.Горжеляк і Р.Федан, А.Кавалко, К. Куцаб-Бонк, А. Міщук присвячені виключно українсько-польському співробітництву на міжрегіональному рівні.

Узагальнюючи наукові доробки з транскордонних досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, необхідно зазначити, що за умов динамізації європейського інтеграційного процесу залишається чимало проблемних питань транскордонного співробітництва регіонів України одним з яких є дослідження теоретико-методологічних підходів євро-регіонального співробітництва України та Польщі.

Постановка завдання. Метою проведених нами досліджень є виокремити та вивчити наступні поняття: регіон, прикордонний регіон, транскордонний регіон, транскордонне співробітництво, міжрегіональне співробітництво, євро-регіональне співробітництво у розрізі польсько-українських взаємин.

Виклад основного матеріалу дослідження. Базовою категорією у транскордонному співробітництві є поняття регіон, яке відповідно до декларації Асамблеї Європейських регіонів (АЄР) трактується як визнаний регіон на рівні конституції певної держави або законодавства, які гарантують його автономію, самобутність, владні повноваження та організаційну структуру. Поважаючи існуючі відмінності, ця декларація висловлює прагнення регіонів до подальшої регіоналізації в інституційних межах своїх держав, що мають федеративну, децентралізовану або автономну структуру. Балян А.В. у своїх дослідженнях визначила регіон як територіальне утворення,

* Науковий керівник: Балян А.В. - д.е.н., член-кореспондент НААН

сформоване у законодавчому порядку на рівні, що є безпосередньо нижчим після загальнодержавного і наділене правом політичного самоврядування. [2]

Згідно документу Ради Європи прикордонний регіон – це адміністративно-територіальна одиниця, що знаходиться на наступному після державного рівні та розташована безпосередньо вздовж державного кордону: «прикордонний регіон – це потенційний регіон із притаманною йому географією, екологією, етнічними групами, економічними можливостями тощо, але поділений суверенітетом урядів, що правлять по обидві сторони кордону» [3].

В контексті нашого дослідження важливо відзначити поняття транскордонний регіон у розрізі польсько-українських взаємин. На нашу думку, українсько-польський транскордонний регіон – це цілісна інтегрована система співробітництва суб'єктів евро-регіонального розвитку України та Польщі. Сутність формування даної системи полягає у формуванні ефективної інтегрованої партнерської мережі на українсько-польському прикордонні.

Характер українсько-польського транскордонного регіону визначається як власне учасниками, суб'єктами, так і напрямками співпраці регіонів двох сусідніх держав – економічної співпраці, екологічного, освітнього, науково-дослідного характеру тощо, представників органів місцевої та регіональної влади прикордонних регіонів.

З теоретико-методологічної точки зору, в контексті сучасних процесів європейської інтеграції, принципово важливим є застосування стратегічного підходу у плануванні і розвитку спільних програм евро-регіонального співробітництва транскордонного регіону України та Польщі. Цим самим не тільки реалізуються регіональні економічні потенціали та інтереси сторін з точки зору конкурентоспроможності, але і формується постійно діюча міжнародна мережа партнерств у міжнародному вимірі, що в цілому підсилює конкурентні переваги українсько-польського транскордонного регіону.

Для визначення поняття транскордонне співробітництво використовується європейське загальноприйняте його визначення, яке згідно статті 2 означає будь-які спільні дії, спрямовані на посилення та поглиблення добросусідських відносин між територіальними общинами або властями, які знаходяться під юрисдикцією двох або декількох Договірних Сторін, та на укладання з цією метою будь-яких необхідних угод або досягнення домовленостей. Транскордонне співробітництво здійснюється в межах компетенції територіальних общин або властей, визначеної внутрішнім законодавством. Межі та характер такої компетенції цією Конвенцією не змінюються [4].

На відміну від транскордонного співробітництва існує і міжрегіональне співробітництво (або ще як його визначено у документах – між територіальне співробітництво), тобто співробітництво регіонів (адміністративно-територіальних одиниць), які не є прикордонними і просторово віддалені один від одного. Зауважимо, що у правовому вимірі існує чітке визначення саме українсько-польського міжрегіонального співробітництва. Так, 24 травня 1993 року було підписано «Угоду між Урядом України та Урядом Республіки Польща про міжрегіональне співробітництво», де зокрема, згідно зі Статтею 1 цієї Угоди, міжрегіональне співробітництво означає діяльність регіональних органів державної адміністрації і органів місцевого самоврядування, що направлена на зміцнення і розвиток дружніх та добросусідських відносин між обома країнами [5]. Більше того, з теоретико-методологічної точки зору, вкрай важливо підкреслити, що між Республікою Польща та Україною в організаційно-правовому міждержавному вимірі існує і стратегічне партнерство. Хоча у стратегічному партнерстві пріоритет визначається на рівні держав у реалізації довгострокових, стратегічних інтересах, втім, стратегічне партнерство є підсистемою так би мовити засобом зовнішньої політики і на регіональному, міжрегіональному рівнях [6].

На нашу думку, одним із найважливіших понять, з яких точаться дискусії з-поміж вченими України, це категорія «євро-регіональне співробітництво». Так, зокрема, представники львівської школи регіоналістики Мікула Н., Скотний П., використовують поняття «євро-регіональне співробітництво», лише як співробітництво євро-регіонів як структур, чи як співробітництво в рамках євро-регіонів, на відміну від використання цього терміну для означення євроінтеграційних процесів співробітництва чи іншого тлумачення [7]. Представники ужгородської школи вчених-регіоналістів Кіш Є., Лендел М. виокремлюють саме євро-інтеграційний характер співробітництва, співпрацю регіонів Європи в контексті поширення та поглиблення європейського інтеграційного процесу [8]. В цьому контексті зауважимо, що з організаційно-правової точки зору згідно Мадридської конвенції євро-регіони – це одна з інституційних форм транскордонного співробітництва, отже, не варто звужувати дію євро-регіонального співробітництва до дії євро-регіонів, і відповідно у ієрархічній класифікації євро-регіональну співпрацю ставити нижче за транскордонне співробітництво. Закон України про транскордонне співробітництво містить визначення євро-регіону (ст.1) – як організаційної форми співробітництва адміністративно-територіальних одиниць європейських держав, що здійснюється відповідно до дво- або багатосторонніх угод про транскордонне співробітництво [9].

Основними напрямками співробітництва створених євро-регіонів України, згідно постанови Кабміну, є поєднання зусиль в економічній сфері, розбудові соціальної, інформаційної та виробничої

інфраструктури, будівництві та модернізації інфраструктури кордону, розвитку транспортної мережі, науковій та культурній співпраці, охороні навколишнього природного середовища, обміні досвідом між відповідними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, взаємній допомозі в ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, боротьбі зі злочинністю і нелегальною міграцією тощо. Основними завданнями щодо подальшого розвитку євро регіонів є: підтримка взаємовигідних зв'язків із сусідніми країнами, країнами-кандидатами та державами ЄС; здійснення заходів для поступового усунення перешкод (адміністративних, правових), що стримують розвиток транскордонної взаємодії; приведення українського законодавства з питань регіонального співробітництва у відповідність з міжнародними нормами [10].

Висновки з даного дослідження. Таким чином, на нашу думку українсько-польське євро-регіональне співробітництво – це цілісна інституційована система міжрегіональної взаємодії на двосторонній і багатосторонній основі, яке є підрівнем європейської інтеграції України включно. По суті, саме євро-регіональне співробітництво по усьому західному периметру кордонів України, слугує так званим додатковим «містком» європейської інтеграції України на регіональному рівні у таких напрямках співпраці як економіка, транспорт, екологія, культура, логістика, освіта, наука тощо. Саме в українсько-польському євро регіональному, транскордонному співробітництві – як вельми позитивний приклад – є наявними найбільша кількість документів стратегічного характеру.

Література

1. Declaration of the Assembly of European Regions on Regionalism in Europe. – Basel, 4 th December, 1996. Art1. – P.5-6.
2. Балян А.В. Міжрегіональне, транскордонне співробітництво України за умов розширення Європейського Союзу / А.В. Балян – Ужгород: Ліра, 2005. - С.58-59.
3. Методические материалы по организации приграничного сотрудничества местных и региональных властей Европы. Совет Европы. 2-е издание русская версия. Страсбург, 1995. – С.8.
4. Європейська Рамкова Конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями (ETS No106) – Мадрид, 21 травня 1980 р. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>;
5. Угода між Урядом України та Урядом Республіки Польща про міжрегіональне співробітництво. – Режим доступу: www.rada.kiev.ua/cgi-bin/putfile/cgi/
6. Спільна польсько-українська стратегія транскордонного співробітництва Люблінське воєводство, Підкарпатське воєводство, Волинська область, Львівська область 2005-2015 роки. Разом у майбутнє. – Люблін: Дім Європи, 2006. - 57 с.;
7. Мікула Н.А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво / Н. А. Мікула. – Львів : ІРД НАН України, 2004. – 394 с.;
8. Кіш Є. Центральна Європа в сучасній системі євро регіональної інтеграції / Кіш Є. – Ужгород : Ліра, 2008. – 440 с.;
9. Закон України «Про транскордонне співробітництво» 24 червня 2004 року. № 1861-IV. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>;
10. Постанова КМУ від 29 квітня 2002 р. № 587 «Деякі питання розвитку транскордонного співробітництва та євро регіонів» (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабміну № 270 від 01.03.2003 р. та № 1402 від 04.09.2003 р.).